Tisztítják az utakat

Úgy látszik, véglegesítette magát ez a szokatlanul enyhe téli idő. A meteorológia előrejelzései szerint túlzottan sok eső ezután sem várható, ugyanakkor azt sem állíthatjuk, teljes bátorsággal, hogy térdig gázolunk a hóban. Tudniillik, nem gázolunk. A városgazdálkodási vállalat elérkezettnek látta tehát az időt, hogy gépjárművei segítségével megkezdje a szokásos tél végi úttisztítási akcióját, amit fotóriporterünk, Nagy László kapott lencsevégre

Lakatos Ernő látogatása

Lakatos Ernő, az MSZMP KB agitációs és propagandaosztályának vezetője tegnap Szegedre látogatott. A megyei pártbizottságon *Szabó Sándor*, az MSZMP Csongrád Megyei Bizottságának első titkára fogadta, majd megbeszélést folytattak időszerű politikai kérdésekről, a megyében működő pártszervek és pártszervezetek feladatairól.

A KB osztályvezetője részt vett és felszólalt a megyei pártvégrehajtóbizottság ülésén, amelyen A párt vezető szerepéről, a politikai intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló tézisek megyei vitájának összegezése című előterjesztést tárgyalták meg. Lakatos Ernő ezután a kora délutáni órákban felkereste a Magyar Rádió szegedi stúdióját. Tájékozódott a stúdió munkájáról, műsorpolitikájáról, az ott dolgozók munkafeltételeiről, és baráti beszélgetést, eszmecserét folytatott a vezető munkatársakkal.

Nerc, pézsma, visel

Viselt dolgaink

„Atrakott", „eresztett", „tollazott" — röpködnek a szakmai kifejezések, s én úgy bologatok, mintha érteném őket. Nem is tudnám félbeszakítani *Gerendás József*et, a Szegedi Szűcs- és Szabóipari Szövetkezet elnökét, olyan sebességgel járja körül a közelmúlt történeseit.

Való igaz, kis idő alatt nagy utat tett meg a szövetkezet. Míg két-három évvel ezelőtt a bárány- és juhbőrből — kevesebb szakmai igényességgel — készült olcsóbb ifjúsági kabátok jelentették a fő profilt, a végrehajtott termékváltásnak köszönhetően ma már a nemes szőrme feldolgozásán van a hangsúly. A szűcs-szőrme ágazat legjobb szakembereit bevonták az iparitanuló-képzésbe, s így már az első éves tanulók is dolgoznak nemes szőrmével. Országosan is kevés példát találhatunk a munkaerőhiány ily módon történő csökkentésére. „Ezek a fiatalok gyakorta fölveszik a versenyt az idősebb kollégákkal is" — jegyzi meg az elnök.

Kell is a minőségi munka, mert évente 40 millió forint értékben exportálnak a nyugati országokba. A tőkés piac által megszabott követelményszint kedvezően hatott vissza a belföldi piacra. Ma már nagyon keresik a szövetkezet termékeit, az utóbbi egy-két évben értékesítési gondjuk nem volt, sőt a belföldi keresletet a tőkés export előtérbe helyezése miatt nem is tudják megfelelő kínálattal ellensúlyozni. (Pedig a szövetkezet a kedvező feldolgozás mellett is szolid árpolitikát folytat — arról nem ők tehetnek, hogy kedvező árfekvésű termékeiket az üzletekben jóval drágábban lehet megkapni.) A bőrruházat ágazat az importbőrök árának növekedése miatt válságos helyzetben volt, a kereslet csökkent. A kisebb tételű nyugatnémet export mellett a Magyar Postának szállított, többnyire szőrmével bélelt kabátok, és a vállalatok számára készített téli védőöltönyök, illetve -kabátok révén tudtak enyhíteni a gondokon. A szabóágazat a belső vásárlóerő csökkenése miatt szintén váltott — áttért a finomkonfekcióra.

A magasabb árfekvésű termékek terén a belföldi rendelésállomány szűkösségét a tőkés export növelésével szeretnék kiváltani, az ehhez szükséges árualapok részint hazai, részint külföldi forrásokból biztosítottak. Bár első számú partnerük a Tannimpex külkereskedelmi vállalat, nem kötelezték el magukat, a kedvezőbb árkalkulációt felmutató külkereskedelmi vállalat mellett teszik le a voksot. Ami beszerezhető a nemzetközi szőrmepiacon, azt megpróbálják megvenni. Olykor olycsóbban is. Egy csehszlovák kooperáció keretében például északi szomszédainktól vásárolnak nutriát, kínai gidát, mormotát, nercet és koreai macskát.

— *Ha összességében ilyen jól gazdálkodnak, akkor bizonyára jól is keresnek a szövetkezet dolgozói* — vetem közbe.

— A helyzet nem ilyen egyszerű — mondja Gerendás József. — Az igényes szakmai munka ellenére a bérszabályozók nemigen teszik lehetővé a 6 ezer forintos havi bérszínvonal túllépését. A fejlett szakcsoportrendszerünknek köszönhetően a tiszta szakcsoport-jövedelem évente 6 millió forintot tesz ki (összehasonlításképpen: évente 13 millió forint bérrel gazdálkodunk), az elvonások növekedése miatt azonban teljesen bizonytalanná vált a szakcsoportok sorsa.

Mintegy kontrasztképpen hozzáteszi: nincs félnivalója a kisszövetkezetté átalakult szövetkezetnek, s sorolja a már megkötött üzleteket — pézsmabundák Franciaországba, visel (menyét) kabátok Olaszországba.

Esténként csaknem mindnyájan a tavalyelőtti, meg azelőtti nagykabátunkból „bújunk elő". Hogy a bérkorlátok elkerülése végett a Szegedi Szűcs- és Szabóipari Szövetkezet is igyekszik más köntösbe bújni, abban nincs semmi különös. Egy dolog azért szöget üt a fejembe: a mi feleségeink vajon mikor viselhetik majd ezeket a szőrmecsodákat?

Dányi László

Zavartalan vetőmag-ellátás

Zavartalannak ígérkezik a tavaszi vetőmagellátás az idén az észak-dunántúli megyékben. A legfontosabb takarmánynövény, a kukorica termelőinek még soha nem kínáltak olyan sokfajta, együttesen több mint 40-féle hibridmagot, mint az idén. A javulás egyrészt annak köszönhető, hogy több kutatóintézet jó termőképességű és olcsó új fajtákkal jelentkezett a piacon. Ezenkívül megkezdődött a próbatermelés a Bábolnai Iparszerű Kukoricatermelő Közös Vállalat nagyigmándi hibridüzemében.

Fiatalok a lakásgazdálkodásról

Néhány nap múlva az ifjúsági szövetség különböző szintű szervezeteiben megkezdődik a KISZ KB lakáspolitikai koncepciójának vitája — a testület egy héttel ezelőtt fogadta el a lakásgazdálkodás és intézményrendszere átfogó korszerűsítésére vonatkozó, és most a KISZ-tagság körében megvitatásra bocsátott javaslattervezetét. A gyorsaság nem véletlen: a KISZ Központi Bizottsága a tagság legszélesebb körének véleményére, elképzeléseire alapozva dolgozza ki végleges koncepcióját, hiszen ennek alapján képviselheti érdemben az ifjúság érdekeit a lakásgazdálkodás átfogó reformjának kidolgozásakor.

Az ifjúsági szövetség koncepciótervezetét kidolgozó munkacsoport abból indult ki, hogy ma már nem elegendő a jelenlegi lakásgazdálkodási rendszer, illetve egyes elemeinek a továbbfejlesztése, a lakásépítés, -elosztás és -támogatás eddigi elveit és gyakorlatát alapjaiban kell megváltoztatni.

Két városban eltörölték a tehót

Egy megyeszékhely és egy kisváros tanácsa döntött úgy az utóbbi napokban, hogy eltörli a településfejlesztési hozzájárulást.

Miskolcon már eredetileg is csekély többséggel — 51,7 százalékos arányban — szavazta meg a lakosság a tehót, s a befizetésnek azóta is sokan csak vonakodva tesznek eleget: a fizetésre kötelezetteknek csupán fele adta postára a pénzt. A megyei város tanácsa ezért elhatározta, hogy más formában kéri a lakosság támogatását a közösségi célok megvalósításához. A tanácstagok, népfrontaktivisták által kéri majd a miskolciakat, hogy vállaljanak társadalmi munkát az utcaépítésben, csatornázásban, parkosításban, esetleg járuljanak anyagilag is hozzá a költségekhez. Ehhez természetesen arra van szükség, hogy a tanácstagok szorosabb kapcsolatot tartsanak választóikkal, egyeztessék a terveket, elképzeléseket a lakossággal.

Eltörölték a tehót Mohácson is, aminek fő oka, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben nem lehet megvalósítani azt a beruházást, nevezetesen a sportcsarnok felépítését, amihez a lakosság anyagi hozzájárulását kérték. A Duna-parti kisvárosban annak idején lakosonként évi 600 forintot szavaztak meg a sportlétesítményre és a város biztonságos vízellátásának megteremtésére. Mindkét beruházás megkezdődött: a vízellátás javítását szolgáló 2000 köbméteres tározó építése folyamatosan halad, s előreláthatóan jövőre végeznek is vele. A sportcsarnok falai is „kinőttek" a földből, ám a pénzhiány miatt az építkezés elakadt. Jóllehet, kötvényt is bocsátottak ki, ám a beruházási költségek rendkívüli módon megnőttek, elérnék az eredetileg számított összeg kétszeresét.

Ősi fűtés — hatásosan

Divatos mostanság a padlófűtés, megszokott a Héra vagy a konvektor, a gáztüzelésű központi kazán, akad még az úgynevezett szilárdtüzelésű kazán, de létezik már olyan berendezés is, amely a Nap energiáját hasznosítja lakásmelegítésre. Hová lettek a szegények kemencéi, a gazdagok kandallói?

Találhatunk még ilyeneket is, ám ezek már úgy hiszem, a fehér holló kategóriájába tartoznak. Távfűtéses világunkban csemegének hatott az a hír, hogy kandallót gyártanak Szegeden, éspedig egy szolgáltató vállalatnál.

A városgazdálkodási vállalatnál gondoltak egy merészet: megpróbálják megcsinálni az ősi kastélyok nélkülözhetetlen fűtőberendezésének korszerű, mai utódát.

Kérdezhetik: miért kell korszerű, az évszázadokon át bevált kandalló helyett? Egyszerű: azok hatásfoka mindössze 30—35 százalékos volt, az okosan tervezett-megszerkesztett-épített maiak hatásfoka pedig eléri a 60—70 százalékot is. Tudni kell azt is, hogy az ősi berendezés az említett hibán túl néha a lakásba engedte a füstöt.

Két fiatalember, Szenkovszky István és Fülöp Szilveszter kiötlötte az újat, a jót, az eddigi legtökéletesebbet. A feltalálók — nevezhetjük őket így is, mert alkotásuk terveit elküldték a szabadalmi hivatalhoz, ahol bejegyezték azt — a kemence formájából indultak ki. Ahhoz hasonló tűzteret építenek hőálló betonból, amit kellő tüzeléstechnikai hozzáértéssel mázas cserépkályha csempékkel kandalló alakra formáznak.

Ügye egyszerű? Persze, hogy az, csak érteni kell hozzá! A leírtakon túl már csuda fizika az egész. A nyitott tűztér előtt a nehéz hideg levegő alulról a huzat hatására beáramlik a héjszerkezet és a „kemence" közé, ahol felmelegedve felszáll, és a kemence fölső részén levő cizellált vasrácson át visszaáramlik a lakásba. Ott már csak egy dolga van a körforgásban levő levegőnek, az jelesen, hogy melegítsen. Fűt is rendesen, amint írtam, egészen jó hatásfokkal. Az így beáramló hideg levegő megakadályozza azt is, hogy a füst kijöjjön a szobába. Még egy okos dolgot is kifundáltak: a kandallót úgy méretezték, hogy bekötheto legyen a mai, szűk keresztmetszetű kéményekbe is.

Ez ideig — kísérletként — két lakásban építettek egy-egy kandallót. Mindkettő gyakorlatban bizonyítja, hogy jól számoltak a rajzasztalon a kitalálók, a szerkesztők. Megtudtam tőlük, hogy bármikor vállalják újabb, a megrendelő ízlésének megfelelő kandalló építését. Elmondták még, hogy arra is van lehetőség, hogy gázkonvektort „bújtassanak" „kandallóruhába".

Kandallót építenek

Újra jól gondolkoztak a városgazdálkodók: olyan termék gyártásához kezdtek, amelyhez nem kell műhelycsarnok. .

Ács S. Sándor

Hétköznapok

Szánom-bánom bűnöm, de be kell vallanom: a nikotinéhség jóval erősebb akaratomnál. Így aztán az összegyűrt doboz szanálása után azonnal azt kutatom, hol is lehetne leghamarabb cigarettát „vételezni". Valaha ez aligha követelt különösebb erőkifejtést, hiszen ha boltot nem is találok lépten-nyomon, nincsen sarok kocsma nélkül — legalábbis belvárosunkban. Mondom: valaha! Mert ma egyre több vendéglőben tárja szét karját a pincér jelezve: dohányárut nem tartunk. A miértre végre választ kaptam: cly kevés a haszon eme „kötöttáras" terméken, hogy a bevételhez kötött adó éppen háromszorosát viszi el.

Nocsak. Egy ilyen ténynyel, akár hajnalig eljátszadozhat a tollforgató ember. Ne féljenek, én legfeljebb néhány kérdés erejéig tartom fel figyelmüket. Például: mi lesz, ha az itt vázolt haszon és adóarány átterjed az ételekre, netán az italokra is? Ha dohányboltjaink vezetői szintén rugalmasan alkalmazkodnak az új világ valóságához, s heves felindulásukban még a gyufát is eltüntetik parfümöktől, játékautóktól roskadozó polcaikról. Ha...?

De nem is folytatom, hisz írás közben máris megvilágosodott elmém. A burkolt áremelés után begyűrűzött a burkolt egészségnevelés is. Vagyis hibás az az elterjedni látszó nézet, miszerint az áfa meg a szja csak gondokat öntött kis népünk nyakába. Hibás, hiszen a túltápláltság veszélyét például már január 1-jével csökkentettük (lásd: pultok és árak), a többi pedig — mint fent vázolt picinyke példám mutatja — máris jön magától. Csak azt nem értem mire föl e nagy titkolózás, ekkora vívmány idején? Végül pedig hallva a papír és golyóstollbetét áfájáról, bejelentem: most pedig e témáról egy betűvel se többet...

*

Felháborodott hangú telefonáló borzolja a szerkesztőségi idegeket: írják meg, de tüstént, hogy egy buszsofőr csúnyán beszélt vele. Kolléganőm udvariasan elhárítja a témát, majd halk vita indul az íróasztalok fölött. A kérdés: vajon hány százalékkal gyarapodnak eme telefonok a bruttósítás idején. Mikor szól a sofőr, hogy megsértette az utas, a pénztáros, mert kiborította a vevő, a vásárló, mert elküldték, átvágták, meghazudtolták.

Tapasztalataink szerint ugyanis joggal telefonálhat. Látjuk, halljuk, keresve a földön fetrengő témát — egyre idegesebb a gyalogos, dühösebb a túlkölő autós. Hogy sértést sejtünk olyan fél mondatban is, amely a legrosszabb szándékkal is csak kérdésnek indult. Hogy több időt rabol a panasz, s még többet a hétköznapi, picinyke bosszú kiötlése. Hogy elfelejtjük négyszemközt tisztázni, de harsogjuk, ha hat (nyolc, vagy akár ötven) szempár figyel.

Soroljam tovább a példákat, vagy kérdezzem meg — vajon miért váltották fel a társadalmi együttélés szabályait az össznépi idegeskedés durvaságai? Megkérdezem. S egyúttal bejelentem: az e témához kapcsolódó válaszokat mindig szívesen látjuk telefonon, levélben, no meg élő szóban is.

S még valamit! Átolvasva rövidke kéziratomat, feltűnt, egy elhamarkodott kitétel: „bruttósítás idején". Ünnepélyesen kijelentem: előbb sorolt gondjaim és eme bruttósítás között összefüggés a tudomány mai állása szerint nem bizonyított (a szerző).

B. Z.